

Päivämäärä

13.12.2007

Dnro

2427/01/2007

Voimaantulo- ja voimassaoloaika

1.3.2008 - toistaiseksi

Kumooa / Muuttaa

Pernaruton ja ritinäruton vastustamisesta 1 päivänä syyskuuta 1980 annetun maa- ja metsätalousministeriön yleiskirje n:o 180

Valtuutussäännökset

Eläintautilain (55/1980) 8 § 4 momentti ja 12 § 2 momentti

Vastaavat EY-säädökset

**Maa- ja metsätalousministeriön asetus
*pernaruton vastustamisesta***

Maa- ja metsätalousministeriön päätöksen mukaisesti säädetään 18 päivänä tammikuuta 1980 annetun eläintautilain (55/1980) 8 §:n 4 momentin ja 12 §:n 2 momentin nojalla, sellaisina kuin niistä jälkimmäinen on laissa 303/2006:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Tarkoitus ja soveltamisala

Tässä asetuksessa säädetään naudoissa, muissa sorkkaeläimissä ja hevosissa esiintyvän pernaruton vastustamisesta. Asetuksen tarkoituksena on estää taudin leviäminen eläimiin ja ihmisiin sekä mahdollistaa tartunnan tehokas hävittäminen.

2 §

Suhde muuhun lainsäädäntöön

Tartuntavaarallisen materiaalin kuljettamisesta säädetään vaarallisten aineiden kuljetuksesta teillä annetussa liikenne- ja viestintäministeriön asetuksessa (277/2002).

2 luku Toimenpiteet epäiltäessä pernaruttoa

3 §

Ilmoitusvelvollisuus

Eläimen omistajan tai haltijan velvollisuudesta ilmoittaa eläimessä olevasta pernaruttoepäilystä välittömästi kunnaneläinlääkärille säädetään eläintautilain (55/1980) 9 §:ssä. Pernaruttoa koskevasta eläinlääkärin ilmoitusvelvollisuudesta säädetään vastustettavista eläintaudeista ja eläintautien ilmoittamisesta annetussa maa- ja metsätalousministeriön eläinlääkintä- ja elintarvikeosaston päätöksessä (1346/1995).

4 §

Tutkimukset, näytteenotto ja lääkitys

Kun kunnaneläinlääkäri saa tiedon sellaisen eläimen oireista tai kuolemasta, jonka voidaan epäillä sairastuneen pernaruttoon, on hänen viivytyksettä matkustettava paikalle ja tarkastettava eläin. Pernaruttoa epäiltäessä eläimestä tulee epäilyn varmistamiseksi tai sen pois sulkemiseksi ottaa verinäyte ja lähettää se tutkittavaksi Elintarviketurvallisuusvirastoon, jäljempänä Evira. Ennen tähän ryhtymistä on sairastunut tai kuollut eläin tarpeetonta siirtelyä ja koskettelua välttämällä välittömästi eristettävä muista pitopaikan eläimistä. Evira antaa ohjeet verinäytteen ottamisesta.

Pernaruttoa epäiltäessä on pitopaikan muiden eläinten terveydentila tarkastettava viipymättä, ja tarkastuksia on jatkettava päivittäin viikon ajan. Tänä aikana on mitattava lämpö kahdesti päivässä kaikilta maidontuotannossa olevilta naudoilta sekä eläimiltä, jotka ovat suurimmassa vaarassa saada pernaruttoa. Lämmönmittauksista on pidettävä kirjaa, ja kunnaneläinlääkärin on tarkistettava kirjanpito päivittäin. Tarvittaessa kunnaneläinlääkäri on itse huolehdittava sairaaksi epäiltyjen eläinten lämmönmittauksesta. Kuumeiset eläimet on eristettävä, ja niistä on otettava verinäytteet.

Sairastuneeksi epäillylle eläimelle tulee heti aloittaa mikrobilääkitys. Pernaruttoon kuolleeksi epäillylle eläimelle ei tule tehdä ruumiinavausta pitopaikassa. Jos pernaruttoepäily herää ruumiinavauksen yhteydessä, on avaus keskeytettävä heti sen jälkeen, kun eläimestä on otettu elinnäyte. Evira antaa ohjeet näytteen ottamisesta.

5 §

Rajoittavat määräykset

Jos kunnaneläinlääkärillä on tarkastuksen tai muun perustellun syyn perusteella syytä epäillä pernaruttoa, hänen on annettava pitopaikkaa koskevat rajoittavat määräykset, joilla:

- 1) velvoitetaan eristämään sairastuneeksi epäillyt ja todetut eläimet muista pitopaikan eläimistä;
- 2) velvoitetaan eristämään ja suojaamaan pernaruttoon kuolleeksi epäiltyjen eläinten raadot ja viipymättä desinfioimaan raadoista mahdollisesti valunut veri ja muut eritteet;
- 3) kielletään elävien eläinten vieminen pois pitopaikasta ja tuominen pitopaikkaan;

- 4) kielletään kuolleiden eläinten raatojen hautaaminen ja vieminen pois pitopaikasta muualle kuin muiden kuin ihmisravinnoksi tarkoitettujen eläimistä saatavien sivutuotteiden terveys säännöistä annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1774/2002, jäljempänä sivutuoteasetus, tarkoitettuun käsittely- tai polttolaitokseen;
- 5) kielletään kuolleista ja sairastuneeksi epäillyistä eläimistä saadun maidon käyttö eläinten tai ihmisten ravinnoksi ja vieminen pois pitopaikasta;
- 6) kielletään muista pitopaikan eläimistä saadun maidon käyttö ihmisten ravinnoksi pastöroimattomana ja vieminen pois pitopaikasta muualle kuin pastöroitavaksi tai sitä vastaavaan käsittelyyn; sekä
- 7) kielletään lannan, korsirehun ja kuivikkeena käytettävien olkien vieminen pois pitopaikasta tai määrätään ne lisäksi käsiteltäviksi.

Kunnaneläinlääkärin on otettava käsittely- tai polttolaitokseen lähetettävistä raadoista verinäytteet, ellei niitä ole jo otettu, sekä ilmoitettava laitokselle etukäteen pernaruttoepäilystä. Evira antaa ohjeita 1 momentissa tarkoitettujen eritteiden desinfioinnista sekä lannan, korsirehun ja olkien käsittelystä.

Kunnaneläinlääkäri voi tapauskohtaisesti myöntää luvan poiketa 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettua kiellosta edellyttäen, että kuljetus ei aiheuta vaaraa pernaruton leviämisestä.

6 §

Rajoittavien määräysten peruuttaminen

Jos pernaruton mahdollisuus suljetaan pois laboratoriotutkimuksissa eikä ole muuta perusteltua syytä epäillä tautia esiintyvän pitopaikassa, kunnaneläinlääkärin on viipymättä peruutettava 5 §:ssä tarkoitetut rajoittavat määräykset.

3 luku

Toimenpiteet, kun pernarutto on todettu

7 §

Rajoittavat määräykset

Jos Evira vahvistaa pernaruton esiintymisen pitopaikassa, kunnaneläinlääkärin on peruutettava 5 §:ssä tarkoitetut rajoittavat määräykset ja annettava pitopaikkaa koskevat uudet rajoittavat määräykset, joilla:

- 1) velvoitetaan eristämään sairastuneeksi epäilty tai todetut eläimet muista pitopaikan eläimistä;
- 2) velvoitetaan eristämään ja suojaamaan pernaruttoon kuolleeksi epäiltyjen ja todettujen eläinten raadot ja viipymättä desinfiomaan raadoista mahdollisesti valunut veri ja muut eritteet;
- 3) kielletään elävien eläinten vieminen pois pitopaikasta ja tuominen pitopaikkaan;

- 4) kielletään kuolleiden eläinten raatojen hautaaminen ja vieminen pois pitopaikasta muualle kuin sivutuoteasetuksessa tarkoitettuun käsittely- tai polttolaitokseen;
- 5) kielletään kuolleista sekä sairastuneeksi epäillyistä ja todetuista eläimistä saadun maidon käyttö eläinten tai ihmisten ravinnoksi ja vieminen pois pitopaikasta sekä veloitetaan hävittämään kyseinen maito tekemällä se vaarattomaksi pitopaikassa;
- 6) kielletään muista pitopaikan eläimistä saadun maidon käyttö ihmisten ravinnoksi pastöroimattomana ja vieminen pois pitopaikasta muualle kuin pastöroitavaksi tai sitä vastaavaan käsittelyyn;
- 7) kielletään lannan, korsirehun ja kuivikkeina käytettävien olkien vieminen pois pitopaikasta tai määrätään ne lisäksi käsiteltäviksi; sekä
- 8) asetetaan tarvittaessa muita kieltoja, ehtoja tai rajoituksia sellaisen materiaalin käytölle tai viennille pois pitopaikasta, jonka voidaan epäillä levittävän pernaruttoa.

Kunnaneläinlääkärin on otettava käsittely- tai polttolaitokseen lähetettävistä raadoista verinäytteet, ellei niitä ole jo otettu, sekä ilmoitettava laitokselle todetusta pernarutosta. Eviran antaa ohjeita 1 momentissa tarkoitettua eritteiden desinfioinnista, maidon vaarattomaksi tekemisestä sekä lannan, korsirehun ja olkien käsittelystä.

Kunnaneläinlääkäri voi tapauskohtaisesti myöntää luvan poiketa 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettua kiellosta edellyttäen, että kuljetus ei aiheuta vaaraa pernaruton leviämisestä.

8 §

Maidon käyttöä, kuljetusta ja käsittelyä koskevat lisämääräykset

Sen lisäksi, mitä 7 §:ssä säädetään, läänineläinlääkäri voi määrätä, ettei mistään pitopaikan eläimestä saatua maitoa saa käyttää ihmisten tai eläinten ravinnoksi tai viedä pois pitopaikasta taikka että tällainen maito on hävitettävä tekemällä se vaarattomaksi pitopaikassa. Määräyksen antaminen edellyttää, että eläimissä todetaan useita kuumeenousuja tai useita pitopaikan eläimiä kuolee lyhyen ajan kuluessa ja että maidosta tämän vuoksi katsotaan aiheutuvan vaaraa ihmisten tai eläinten terveydelle. Evira antaa ohjeita maidon vaarattomaksi tekemisestä.

9 §

Muut kunnaneläinlääkärin tehtävät

Kunnaneläinlääkärin on toteutettava pitopaikassa, jossa pernarutto on todettu, eläinten terveydentilan seuranta 4 §:n 2 momentin mukaisesti sekä huolehdittava sairastuneiden eläinten lääkitsemisestä 4 §:n 3 momentin mukaisesti.

10 §

*Epidemiologinen selvitys sekä ilmoitukset meijerille ja teuras-
tamolle*

Läänineläinlääkäriin on aloitettava epidemiologisen selvityksen tekeminen heti, kun pernaruttodiagnoosi on vahvistettu. Selvityksessä on kiinnitettävä erityistä huomiota siihen, onko pitopaikan ympäristön eläimissä aiemmin todettu pernaruttoa. Myös pitopaikkaan tulleet ja sieltä lähteneet tuotteet on otettava huomioon selvityksessä. Läänineläinlääkäriin tulee ilmoittaa pernarutosta niille meijereille, teurastamoille ja muille toimijoille, joihin pitopaikasta on toimitettu tuotteita.

11 §

Toimenpiteet kontaktipitopaikassa

Jos läänineläinlääkärillä on 10 §:n mukaisen epidemiologisen selvityksen perusteella syytä epäillä, että pernarutto on saattanut tulla pitopaikkaan muista pitopaikoista tai että se on voinut siirtyä pitopaikasta muihin pitopaikkoihin eläinten, kuljetusajoneuvojen, henkilöiden, lannan tai rehujen mukana taikka jollakin muulla tavalla, on hänen ilmoitettava asiasta kunnaneläinlääkärille, jonka tulee tehdä näissä pitopaikoissa tarkastus. Jos pitopaikkojen eläimissä havaitaan pernaruttoon viittaavia oireita, on ryhdyttävä 4 ja 5 §:n mukaisiin toimenpiteisiin. Jos tautia tai taudinaiheuttajaa epäillään esiintyvän toisessa pitopaikassa muun perustellun syyn kuin eläinten oireiden perusteella, läänineläinlääkäriin tulee asettaa tarvittavia kieltoja, ehtoja tai velvoitteita, jotka voivat koskea esimerkiksi tartuntavaarallisen materiaalin hävittämistä tai eläinten terveydentilan seurantaa. Jos pitopaikka sijaitsee läänineläinlääkäriin virka-alueen ulkopuolella, tulee hänen ilmoittaa asiasta toimivaltaiselle läänineläinlääkärille, jotta tämä voi ryhtyä mainittuihin toimenpiteisiin.

12 §

Pitopaikan ja sen ympäristön tyhjennys ja desinfiointi

Läänineläinlääkäri huolehtii, että pernaruttoon kuolleiden eläinten raatojen hävittämisen jälkeen kaikki todennäköisesti saastuneet jätteet ja aineet hävitetään ja pitopaikan rakenteet ja maa-alueet käsitellään tartunnan hävittämiseksi. Evira antaa ohjeet hävittämisestä ja käsittelystä. Kunnaneläinlääkäri valvoo tässä pykälässä tarkoitettuja käsittely- ja hävittämistoimenpiteitä.

13 §

Ilmoitus terveydenhoitoviranomaisille

Läänineläinlääkäriin on tehtävä todetusta pernaruttotartunnasta ilmoitus asianomaisen terveyskeskuksen tartuntatautien torjunnasta vastaavalle lääkärille sekä Kansanterveyslaitoksen infektioepidemiologiselle osastolle.

14 §

Rajoittavien määräysten peruuttaminen

Kunnaneläinlääkäri ja läänineläinlääkäri on peruutettava antamansa 7 ja 8 §:ssä tarkoitetut määräykset, kun pitopaikassa ei ole viikkoon ilmennyt uusia pernaruttotapauksia tai -epäilyjä ja kun mainittu viranomaiskatsoo, että vaaraa tartunnan leviämisestä ei enää ole. Jollei rajoittavia määräyksiä voida peruuttaa koko pitopaikan osalta samanaikaisesti, peruuttamista koskeva päätös voidaan aluksi rajata koskemaan vain osaa pitopaikasta.

4 luku

Erinäiset säännökset

15 §

Virkatoimitukset, toimitusilmoitukset ja laskut

Kunnaneläinlääkäri oikeudesta saada palkkio valtion varoista säädetään eläinlääkäreiden toimituspalkkioista annetussa valtioneuvoston asetuksessa (1234/2001).

16 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 2008.

Tällä asetuksella kumotaan pernaruton ja ritinäruton vastustamisesta 1 päivänä syyskuuta 1980 annettu maa- ja metsätalousministeriön yleiskirje N:o 180.

Helsingissä 13 päivänä joulukuuta 2007

Maa- ja metsätalousministeri *Sirkka-Liisa Anttila*

Eläinlääkintötarkastaja Minna Suokko